

Nr 1

Sammanfatt bevilnings- och jordbruksutskotts utlåtande i anledning av väckta motioner angående restitution av skatt å bensin för vissa motordrivna fordon inom trädgårdsnäringen.

Till bevilningsutskottet har hänvisats följande inom riksdagen väckta motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 118 av herrar *Åkesson* och *Anders Johansson* samt II: 164 av herr *Åhman m. fl.*, vari hemställt, »att riksdagen måtte besluta att återbäring skall ske av skatten på bensin, förbrukad inom trädgårdsnäringen, enligt de grunder i motionen angivits»; ävensom

2) de likalydande motionerna I: 119 av herrar *Yngve Nilsson* och *Eskilsson* samt II: 205 av herr *Nilsson* i *Göingegården m. fl.*, vari hemställt, »att riksdagen måtte besluta att restitution av bensinskatt skall utgå för inom trädgårdsnäringen utnyttjade jordfräsar, vilkas motorstyrka överstiger fem hästkrafter, med ett belopp av 100 kronor per maskin och år samt för bensindrivna gummihjulstraktorer inom trädgårdsnäringen enligt de grunder som gäller för traktorer inom jordbruket».

Till jordbruksutskottet har hänvisats de inom riksdagen väckta likalydande motionerna I: 316 av herr *Herbert Hermansson m. fl.* och II: 474 av herr *Hansson* i *Skegrie m. fl.*, vari hemställt, »att riksdagen måtte besluta att medge trädgårdsnäringen gottgörelse för av dess yrkesutövare erlagd bensinskatt i huvudsaklig överensstämmelse med de regler, som gäller för motsvarande återbäring på fiskets område;

att den intill utgången av budgetåret 1956/57 erlagda bensinskatten på inom trädgårdsnäringen förbrukad bensin må föras till en särskild fond till trädgårdsodlarnas disposition att användas för åtgärder och anordningar av gemensamt intresse för berörda yrkesutövare;

att i enlighet med vad som i motionen anförts för budgetåret 1956/57 ställa till trädgårdsnäringens förfogande ett anslag av 100 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedel;

att hos Kungl. Maj:t hemställa, att ifrågakvarande medel för budgetåret 1956/57 må förvaltas av lantbruksstyrelsen; samt

att hos Kungl. Maj:t anhålla om utseende av representanter för berörda näringsgrenar inom trädgårdsodlingen att biträda vid medlens fördelning».

Enligt överenskommelse mellan bevilningsutskottet och jordbruksutskottet har ovannämnda motioner hänskjutits till behandling av sammansatt bevilnings- och jordbruksutskott.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framförda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför icke lämnas i det följande, hänvisa till motionerna I: 119, II: 164 och II: 474.

Gällande bestämmelser

Bestämmelser om skatt å bensin är upptagna i förordningen den 3 maj 1929 (nr 62) om särskild skatt å bensin och motorsprit. Bensinskatten utgår för till riket införd och här tillverkad bensin samt uppbäres vid importen respektive vid tillverkningsstället. Skatten, som ursprungligen utgick med 6 öre för liter och därefter successivt höjts, har sedan den 1 juli 1954 utgjort 32 öre för liter. Under tiden den 1 april 1948 — den 31 december 1950 utgick särskild tilläggsskatt å bensin.

Rätten till restitution av skatt å bensin regleras i 5 § 1929 års förordning. Enligt vad i nämnda paragraf stadgas må restitution av skatt åtnjutas i följande fall, nämligen

a) för bensin eller motorsprit, som utföres till utrikes ort eller svensk frihamn;

b) för bensin eller motorsprit, som med eller utan tillsats av annat ämne användes för framdrivande av tåg eller fordon å järnväg eller av luftfartyg, härunder inbegripet start av icke motordrivet flygplan, eller av motorbåt vid yrkesmässigt utövande av fiske;

c) för bensin eller motorsprit, som vid tillverkning av motorer användes för avprovning av motorer å provbädd eller å annan dylik anordning utan att därvid transportmedel framföres; samt

d) för bensin, som med eller utan tillsats av annat ämne användes för annat tekniskt ändamål än motordrift.

I 6 § 1929 års förordning föreskrives bl. a., att restitution enligt 5 § må åtnjutas allenast i den omfattning och på de villkor Konungen bestämmer, samt att — där beträffande förbrukning av bensin inom viss näringsgren ur kontrollsynpunkt eller eljest på grund av särskilda omständigheter hinder möter mot restitution — Konungen äger föreskriva, att i stället återbäring skall ske sålunda, att visst med hänsyn till beräknad förbrukning bestämt belopp skall efter förordnande av Konungen eller myndighet, som Konungen bestämmer, användas för näringsgrenens främjande.

I kungörelsen den 26 juni 1948 (nr 370) med tillämpningsföreskrifter till förordningen den 3 maj 1929 (nr 62) om särskild skatt å bensin och motorsprit har Kungl. Maj:t meddelat närmare bestämmelser angående återbäring av sådan skatt. Sålunda stadgas i sagda kungörelse bl. a., att i de under b)—d) omnämnda fallen — förutom såvitt angår bensin eller motorsprit, som användes vid yrkesmässigt utövande av fiske — vederbörande förbrukare i regel äger rätt till restitution med skattens hela belopp. I 5 § nämnda kungörelse föreskrives emellertid att sådan restitution icke må åtnjutas för mindre myckenhet än 500 liter för varje kvartal. Beträffande återbäring av skatt å bensin eller motorsprit, som användes för framdri-

vande av motorbåt vid yrkesmässigt fiske, skall enligt 9 § samma kungörelse gälla vad Kungl. Maj:t och riksdagen därom för varje budgetår beslutar. Enligt 7 § skall kostnaden för kontrollen över restitutionen bestridas av den som begagnar sig av rätten till restitution.

Av det anförda framgår, att i 1929 års förordning icke finns upptagna några bestämmelser om rätt till restitution av skatt å bensin, som användes till bensindrivna fordon och redskap inom trädgårdsnäringen och jordbruket.

Frågan om restitution av skatt å bensin, som användes inom jordbruket och trädgårdsnäringen

Frågan om lättnader i beskattningen av bensin, som förbrukas inom jordbruket, har vid åtskilliga tillfällen varit föremål för statsmakternas uppmärksamhet. Av vad därvid förekommit må här framhållas, att 1948 års riksdag — som beslöt en höjning av bensinskatten från 18 öre till 45 öre per liter från och med den 1 april 1948 genom uttagandet av en tilläggs-skatt av 27 öre per liter — bemyndigade Kungl. Maj:t att förordna om restitution av tilläggs-skatten å sådan bensin, som förbrukats vid jordbruket till bensindrivna traktorer under tiden den 1 april 1948 — den 31 mars 1949. Sedermera har 1949 och 1950 års riksdagar lämnat liknande bemyndiganden för tiden den 1 april 1949 — den 31 december 1950.

Med stöd av dessa bemyndiganden har restitution beviljats med 27 öre per liter under den tid bensinskatten utgått med 45 öre per liter. Restitutionerna har handhåfts av statens livsmedelskommission respektive statens jordbruksnämnd.

Sedan särskilda sakkunniga — 1948 års restitutionssakkunniga — tillkallats för utredning av frågan om rätt till restitution av skatt för bensin, avgav nämnda sakkunniga den 30 november 1949 förslag i ämnet. Förslaget innehöll bl. a. rätt till restitution av skatt för bensin, som förbrukades av motordrivna fordon och motorer inom jordbruket och den yrkesmässiga trädgårdsskötseln. Härjämte föreslog de sakkunniga riktlinjer för restitutionsbeloppens beräkning. Sakkunnigförslaget, som under remissbehandlingen rönt stark kritik med hänsyn till det invecklade restitutionsförfarandet, har hittills icke föranlett vidare åtgärder.

Spörsmålet om restitution av skatt å bensin, som användes inom jordbruket, upptogs sedermera av 1951 års utredning rörande beskattningen av motorfordonstrafiken. Med skrivelse den 30 oktober 1952 överlämnade utredningsmannen en promemoria med förslag till en provisorisk lösning av frågan. Promemorian lades, efter remissbehandling, till grund för propositionen nr 20 till 1953 års riksdag. Med bifall till denna proposition har riksdagen bemyndigat Kungl. Maj:t att — i huvudsaklig överensstämmelse med i propositionen angivna grunder — förordna om restitution av skatt för sådan bensin, som under åren 1953 och 1954 förbrukats vid jordbruket till bensindrivna traktorer. Den sålunda beslutade restitutionen avser schab-

lönemässigt fixerade belopp om 275 kronor för år 1953 och 300 kronor för år 1954 samt utgår individuellt till ägare av bensindriven gummihjulstraktor under förutsättning att traktorn till väsentlig del använts vid jordbruksdrift. De sålunda medgivna restitutionsbeloppen har avvägs så, att de i stort sett motsvarar fem sjättedelar av den bensinskatt, som beräknats belöpa på den genomsnittliga bensinförbrukningen per år för en traktor, använd på en brukningsdel av 10—20 hektar. Vid denna avvägning har beaktats, att traktorerna borde beskattas för den bensin, som förbrukades vid körning på väg. Genom beslut den 17 april 1953 har Kungl. Maj:t uppdragit åt statens jordbruksnämnd att ombesörja restitutionen.

I sitt den 4 november 1953 dagtecknade betänkande med förslag till beskattning av motorfordonstrafiken (SOU 1953:34) behandlade utredningen i ett särskilt avsnitt olika frågor om restitution av bensinskatt. Utredningen föreslog, såvitt nu är i fråga, att den schablonmässiga restitutionen av skatt för bensin till de bensindrivna traktorerna skulle tills vidare bibehållas, dock med höjning av restitutionsbeloppet till 325 kronor. Förutom denna restitution kunde utredningen icke förorda någon restitutionsrätt för skatten å bensin som använts vid jordbrukets drift.

I fråga om restitutionen av skatt å bensin, som användes inom trädgårdsnäringsen, anförde utredningen följande.

Beträffande frågan om införandet av en särskild restitutionsrätt för bensin, som förbrukas inom den yrkesmässiga trädgårdsskötseln, är det uppenbart — med hänsyn till de mycket olika betingelser under vilka den yrkesmässiga trädgårdsskötseln utövas både lokalt sett och eljest — att något schablonmässigt fastställt, enhetligt restitutionsbelopp, som fyller rimliga anspråk på att vara rättvisande, icke kan framräknas. Vidare bör framhållas att den årliga förbrukningen av bensin till bensindrivna redskap inom trädgårdsskötseln i varje särskilt fall genomsnittligen är betydligt lägre än årsförbrukningen för en bensindriven traktor som användes vid jordbruket. Med hänsyn härtill och då 1948 års restitutionssakkunnigas förslag om en individuell restitution icke ansetts genomförbart har utredningen kommit till det resultatet, att — trots den föreslagna höjningen av bensinskatten — frågan om införandet av en restitutionsrätt i nu berörda del ännu icke är möjlig att praktiskt lösa.

Vad utredningen föreslagit rörande den schablonmässiga restitutionen av skatten för bensin, som användes inom jordbruket, upptogs i proposition nr 112 till 1954 års riksdag, som på hemställan av bevillningsutskottet i betänkande nr 45 biföll propositionen i denna del. Beträffande övriga av utredningen berörda restitutionsspörsmål uttalade departementschefen i nämnda proposition, att han icke vore beredd att taga ställning i dessa frågor, utan finge desamma ytterligare övervägas. I samband med behandlingen av propositionen nr 112 hade riksdagen även att pröva ett motionsvis framställt yrkande av innehåll, att vid omprövning av ett vidgat restitutionsförfarande beträffande bensinskattemedel även måtte beaktas trädgårdsnäringsens berättigade anspråk på restitution av sådan skatt för bensin, som förbrukats vid drift av jordfräsar. Motionen föranledde ingen åtgärd från riksdagens sida. I sitt ovannämnda av riksdagen godkända betänkande

nr 45 uttalade bevillningsutskottet, att utskottet för sin del intet hade att erinra mot att den i motionen berörda frågan upptoges till övervägande vid den fortsatta utredningen av restitutionsfrågorna inom hithörande område.

Frågan om restitution av skatt å bensin, som användes inom trädgårdsnäringen, har jämväl varit föremål för behandling i två vid 1955 års riksdag väckta motioner, I: 358 och II: 173, vari yrkades restitution med ett schablonmässigt beräknat belopp av 75 kronor för år av skatt för sådan bensin, som förbrukades inom trädgårdsnäringen till bensindrivna jordfräsar och andra enaxlade traktorer.

1955 års bevillningsutskott, som avstyrkte motionerna i sitt av riksdagen godkända betänkande nr 23, anförde bl. a. följande.

För utskottet tillgängliga uppgifter bestyrker svårigheten att på förevarande område införa en individuell restitutionsrätt, som fyller rimliga krav på rättvisa och anpassning till administrativ lätthanterlighet. Sålunda kan ifrågasättas om en restitutionsrätt skall omfatta jordfräsar av samtliga storlekar eller om — av hänsyn till att restitution av alltför små belopp skall undvikas — en begränsning måste ske till jordfräsar av viss minsta storlek. I detta hänseende bör uppmärksammas de särskilda svårigheter som ur kontrollsynpunkt uppkommer vid en avgränsning av restitutionen på den grund att jordfräsarna icke är underkastade registrering, varför kontrollmyndigheten hänvisas till sökandens egna uppgifter. Vidare torde vissa svårigheter möta även när det gäller att bedöma vilka sökande, som skall berättigas erhålla restitution. Med hänsyn till vad nu anförts kan utskottet på föreliggande material icke förorda en restitutionsrätt i enlighet med yrkandet i de likalydande motionerna I: 358 och II: 173. I likhet med 1954 års bevillningsutskott har utskottet dock ingen erinran mot att frågan om restitution av skatt för bensin, som förbrukas inom trädgårdsnäringen, överväges vid den fortsatta utredningen av spörsmålen om restitution av bensinskatt.

Frågan om restitution av skatt å bensin, som användes inom fiskerinäringen

Beträffande den i sammanhanget jämförliga frågan om restitution av skatt å inom fiskerinäringen använd bensin må här anföras följande.

Sedan länge har å riksstaten till gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt anvisats anslag, att avräknas mot automobilskattemedlen. Anslagsmedlen fördelas mellan de olika länen efter beräkningar rörande bensinförbrukningen inom varje län. Några särskilda begränsningar i fråga om medlens användning finns inte utöver vad som följer av att anslaget skall utgöra kollektiv restitution av den bensinskatt, som yrkesfiskarna erlägger. Dock har ansetts att medlen icke bör användas till avlönande av tjänstemän eller till rent administrativa kostnader. Av de olika ändamål, till vilka bidrag beviljats, må nämnas anläggning och förbättring av mindre fiskehamnar, anskaffande av mindre fiskefyrrar, anordnande av telefonförbindelser och elektrifiering samt fiskevårdande åtgärder.

Frågan om ändrade regler för restitution av skatt för bensin, som använ-

des vid yrkesmässigt bedrivet fiske, har vid ett flertal tillfällen upptagits till behandling och även varit föremål för riksdagens bedömande.

På hemställan av 1950 års bevillningsutskott (betänkande nr 66 och 68) uppdrog riksdagen åt Kungl. Maj:t att vidtaga erforderliga åtgärder för genomförande av kollektiv restitution av tilläggsskatten å bensen, som använts vid yrkesmässigt fiske under tiden den 1 april 1948—den 31 december 1950. Med bifall till Kungl. Maj:ts i proposition nr 25 till 1952 års riksdag framlagda förslag har riksdagen medgivit, att nyssnämnda kollektiva restitution finge ske på det sättet, att tilläggsskattemedlen skulle avsättas till en fond och inom denna användas så, att fiskerinäringen såsom helhet finge nytta därav genom insats på områden, där anslagsanvisning å riksstaten icke ägde rum. Tilläggsskatten skulle icke restitueras på en gång utan under en följd av år. Den nyssnämnda fonden trädde i verksamhet fr. o. m. budgetåret 1952/53.

I fråga om dispositionen av fondmedlen anförde 1952 års jordbruksutskott (utlåtande nr 7) bl. a. följande.

I överensstämmelse med vad föredragande statsrådet anført torde såsom grundläggande regel böra gälla, att de fonderade medlen skola användas till sådana åtgärder, för vilka anslag å riksstaten icke kunna påräknas och vilka äro av påtaglig praktisk betydelse för fiskerinäringen. Enligt utskottets mening böra bidrag av fondmedlen sålunda i princip kunna utdelas till forsknings- och försöksverksamhet på fiskets område, organisationsarbete och studieverksamhet inom fiskarekåren samt åtgärder till främjande av avsättningen av fisk.

I propositionen 1952: 25 framlades även förslag till fondmedlens förvaltning, mot vilket förslag jordbruksutskottet inte hade något att erinra. Medlen skulle således förvaltas av en särskild styrelse med full beslutanderätt. Fiskerinäringen skulle tillsätta fyra och Kungl. Maj:t tre ledamöter, därav ordföranden. Fonden skulle göras räntebärande och förvaltas av statskontoret.

1951 års utredning rörande beskattningen av motorfordonstrafiken hade under överbägande en individuell restitution av skatt för bensen, som inköpts av yrkesfiskare. I sitt betänkande SOU 1953: 34 fann utredningen emellertid, att en individuell restitution även av schablonmässig art skulle bli svärbemästrad, och föreslog därför, att restitutionen liksom dittills endast skulle ske kollektivt.

Motionerna

Som motivering för yrkandet i de likalydande motionerna I: 118 och II: 164 har anförts bl. a. följande. Bensindrivna gummihjulstraktorer användes även i handelsträdgårdar och plantskolor. I jordbruksnämndens cirkulär nr 75/1953 stipulerades, att restitution skulle ske av skatt på bensen, som förbrukades vid jordbruket, under förutsättning att traktor till väsentlig del användes vid jordbruksdrift. I jordbruksnämndens anvisning-

ar till ansökan om restitution av bensinskatt för år 1955 (cirkulär nr 80/1955) lämnades det förtydligandet, att i jordbruksdrift skulle inbegripas köksväxtodling på åker och större yrkesmässig fruktodling, men däremot icke handelsträdgårdar i egentlig mening och icke heller plantskolor. Det vore uppenbart att denna kategoriklyvning medförde orättvisa mot trädgårdsnäringens utövare, och det syntes naturligt att även producenter av trädgårdsprodukter, inklusive träd- och plantskoleodlare, borde kunna erhålla restitution av bensinskatt. Inom trädgårdsnäringen användes även ett stort antal bensindrivna jordfräsar och andra motordrivna maskiner. De bensindrivna jordfräsarnas antal kunde, enligt uppgifter från firmor som importerade och sålde jordfräsar, för närvarande beräknas uppgå till ca 4 000. Bränsleförbrukningen kunde beräknas variera mellan 100 och 800 liter per maskin och år. De medelstora och större jordfräsarnas årsförbrukning uppginge genomsnittligt till 300 à 400 liter bensin. Skatten därpå utgjorde mellan 75 och 100 kronor. Eftersom bensinskatten vore avsedd att bidra utslutande till vägväsendets finansiering, syntes det skäligt att trädgårdsnäringens utövare erhöles restitution av bensinskatt å ett belopp motsvarande förslagsvis 75 kronor per jordfräs. Då därtill komme att ett antal bensindrivna traktorer och andra maskiner vore sysselsatta inom trädgårdsnäringen, vore summan icke för högt tilltagen.

Av praktiska skäl syntes återbäringen av bensinskatten böra bli kollektiv i likhet med vad som tillämpades för fisket. Restitutionsmedlen borde samlas i en fond att förvaltas av Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund eller annat lämpligt organ samt användas till produktionsfrämjande ändamål inom trädgårdsnäringen. Såsom lämpliga sådana ändamål ville motionärerna framhålla: inrättandet av specialkonsulenttjänster för handelsträdgårdsodlingen, inrättande av trädgårdslaboratorier, forskning och försöksverksamhet samt andra ändamål, till vilka statliga bidrag eller garantilån icke utginge. Det borde dock överlåtas på trädgårdsnäringen själv att genom sina organ bestämma över medlens användning.

I de likalydande motionerna I:119 och II:205 har bl. a. framnållits, att det principiellt måste anses riktigt, att skatten restituerades även å bensin som förbrukades inom trädgårdsnäringen till drift av jordfräsar och traktorer. Restitutionen borde emellertid av praktiska skäl begränsas till att gälla bensin, som förbrukades av jordfräsar med en motorstyrka av fem hästkrafter och däröver. Det mötte då inte några större svårigheter att i likhet med vad som gällde för jordbruket restituera visst årligt belopp per maskin. Lämpligt belopp vore enligt motionärernas mening 100 kronor. Den åtskillnad, som gjordes mellan jordbrukare och trädgårdsodlare i fråga om restitutionen av bensinskatt för gummihjulstraktorer, betraktades av trädgårdsnäringens utövare som en uppenbar orättvisa. Det borde vara så ordnat, att restitution skulle erhållas av samtliga innehavare av bensindrivna gummihjulstraktorer, som nyttjades för produktion av jordbruksprodukter

samt frukt- och trädgårdsprodukter inklusive träd- och plantskolealster enligt enahanda grunder.

I de likalydande motionerna I:316 och II:474 har bl. a. uttalats, att bevillningsutskottets av riksdagen godkända betänkande nr 23/1955 icke kunde tolkas annorlunda än att, därest man kunde åstadkomma ett återbäringsystem, som uppfyllde de krav på rimlig rättvisa och administrativ lätthanterlighet, som man från det allmännas sida måste ställa, inga hinder skulle möta att restitueringsprincipen också utsträcktes att gälla trädgårdsnäringens bensinförbrukning. Då användandet av bensindrivna maskiner ökade inom trädgårdsnäringen och då näringen arbetade under hårt ekonomiskt tryck, vore det angeläget att få en snar lösning till stånd. En sådan vore även möjlig att åstadkomma med beaktande av vad riksdagen tidigare uttalat i ärendet, om man för trädgårdsnäringen tillämpade det system, som kommit till användning för fiskerinäringen, nämligen kollektiv återbärning till hushållningssällskapen och central fondbildning. Med hjälp av den beräkningsmetod, som användes för fisket, hade man funnit att trädgårdsnäringen erlade närmare en halv miljon kronor årligen i bensinskatt för ändamål, som icke hade något samband med vägs slitage eller dylikt.

En praktisk tillämpning av det för fisket genomförda restitutionssystemet skulle innebära, att under nionde huvudtiteln skulle årligen upptagas ett anslag, förslagsvis benämnt gottgörelse till trädgårdsnäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt, som skulle avräknas mot automobilskattemedel. Underlag för beräkning av den skatt, som inflöte under det aktuella budgetåret, skulle kunna erhållas genom en av hushållningssällskapen årligen verkställd inventering av jordfräsbeståndet hos yrkesträdgårdsodlarna inom området. Genom upplysningar från ett representativt antal trädgårdsodlare i skilda delar av landet syntes det även möjligt att utan större administrativa olägenheter få fram godtagbara förbrukningsuppgifter. Hushållningssällskapens inventeringar skulle också ge det material, som behövdes för lokal fördelning av restitutionssmedlen i överensstämmelse med vad som tillämpades på fiskets område.

Samma motiv, som föranledde riksdagen att retroaktivt utbetala till fiskerinäringen den extra bensinskatt, som erlades åren 1948—1950, genom att för ändamålet tillskapa en central fond, kunde anföras för uppbyggande av en motsvarande fond för trädgårdsnäringen. Även beträffande en engångs-återbärning för trädgårdsodlarna kunde tillämpas de regler, som riksdagen infört för fiskets bensinskattfond, därvid som en allmän riktlinje för fondmedlens användning gällde, att man borde undvika sådana dispositioner, som kunde tänkas medföra anspråk på statsanslag eller inrättande av statliga tjänster sedan fondmedlen förbrukats.

Enligt motionärernas uppfattning borde man utan särskild utredning kunna konstatera, att principen om bensinskattåterbärning inom jordbruk och lantmannanäringar borde utsträckas att omfatta även den del av trädgårdsnäringen, som icke innefattades i bestämmelserna om restitution för

jordbrukstraktorer, och att man därvid kunde använda sig av det kollektiva system, som gällde för fisket. Även om riksdagen beslöt i enlighet härmed, skulle det dröja ytterligare ett år innan några restitutionsmedel kunde stå till förfogande. Förhållandena inom trädgårdsnäringen vore dock sådana att det föreläge trängande behov av medel för bl. a. upplysningsverksamhet om och propaganda för ekonomisk samverkan i syfte att rationalisera inom näringens distributionsled och att i övrigt stimulera till åtgärder, som främjade avsättningen av svenska trädgårdsprodukter. Starka skäl talade sålunda för att riksdagen för omedelbart disponerande anvisade ett större belopp, förslagsvis 100 000 kronor, att senare avräknas mot de för fondbildningen avsedda restitutionsmedlen. Då det för närvarande icke existerade något organiserat samarbete mellan organisationerna för trädgårdsnäringens olika yrkesförgreningar och sålunda ej heller något representativt organ, som kunde utse näringens representanter i den erforderliga styrelsen för fondmedlens förvaltning, borde denna förvaltning temporärt lämnas åt lantbruksstyrelsen i samråd med av Kungl. Maj:ts utsedda representanter för näringen.

Yttranden

Yttranden över motionerna I: 316 och II: 474 har inhämtats från statskontoret, lantbruksstyrelsen, som i sin tur infordrat yttranden från hus-hållningssällskapen i Stockholm, Linköping, Kristianstad, Malmö och Skara, samt från Svenska vägföreningen, som i ärendet samrått med Bilverkstädernas Riksförbund, Kungl. Automobil Klubben, Motorförarnas Helykterhetsförbund, Motormännens Riksförbund, Svenska Lasttrafikbilägareförbundet, Svenska Omnibusägareförbundet, Sveriges Automobilhandlareförbund, Sveriges Automobilimportörförbund och Sveriges Automobilindustri-förening liksom även Svenska Petroleum Institutet.

Statskontoret erinrar om att det av motionärerna berörda spörsmålet var föremål för uppmärksamhet senast vid 1955 års riksdag och att riksdagen därvid uttalade, att en individuell restitutionsrätt icke kunde förordas på då föreliggande material. Såvitt statskontoret kunde finna, hade de nu väckta motionerna icke skapat bättre förutsättningar härför. Över huvud taget anser statskontoret för sin del, att individuell gottgörelse för skatt på bensin, som förbrukats för jordfräsar inom trädgårdsnäringen, icke hör ifrågakomma. För en eventuell återbäring borde i stället väljas den kollektiva vägen, varvid en fondering givetvis borde övervägas för den händelse en retroaktiv reglering skulle befinnas böra ske. Det vore därvid givetvis av värde, om en detaljutredning kunde undvikas och en schablonmässig uppskattning i stället anlitas. En betydande restriktivitet måste emellertid då iakttagas vid fastställande av restitutionsbeloppet. Dessa problem borde emellertid bli föremål för närmare överväganden från Kungl. Maj:ts sida. Under hänvisning till att 1955 års riksdag för sin del icke gjort någon erinran mot att frågan om restitution av skatt, som förbrukades inom trädgårdsnäringen,

överbägd vid fortsatt utredning av spörsmålen om restitution av bensinskatt, kunde statskontoret icke finna förevarande motioner bära föränlela omedelbart beslut av riksdagen i restitutionsfrågan för trädgårdsnäringens utöväre.

Lantbruksstyrelsen uttalar bl. a. följande.

Inom trädgårdsnäringens nyttjas numera i allt större omfattning bensindrivna mindre trädgårdstraktorer eller jordfräsar huvudsakligen för jordbearbetning och ogräsbekämpning. Då maskinerna i fråga icke nyttjas för vägtransporter, måste det enligt lantbruksstyrelsens mening principiellt anses väl motiverat att bensinskatten skall restitueras i överensstämmelse med vad som redan tillämpas för bensin för liknande ändamål inom jordbruk och fiske.

Trädgårdsnäringens arbetar för närvarande under besvärliga ekonomiska förhållanden och har enligt lantbruksstyrelsens mening i likhet med fiskerinäringens stort behov av medel för att på olika områden åstadkomma anordningar till näringens främjande. Styrelsen vill erinra om de gång efter annan från yrkessammanslutningarna till Kungl. Maj:t inkommande framställningarna om statligt stöd till olika ändamål. Medel behövs bland annat till insamling och bearbetning av statistiska uppgifter till belysande av näringens ekonomiska förhållanden, till främjande av standardiseringen av trädgårdsprodukter och frukt, till uppbyggande av producentkooperativa försäljningsorganisationer, till konsumentupplysning och andra avsättningsbefrämjande åtgärder, till ökad upplysnings- och rådgivningsverksamhet bland yrkesmännen och till genomförande av enklare och mera tillfälliga försöks- och forskningsuppgifter. Särskilt vill styrelsen peka på behovet av en utvidgad konsulentverksamhet för den yrkesmässiga trädgårdssodlingen. Den som nu förekommer bedrivs privat av vissa yrkessammanslutningar, men är av kostnadsskäl av alltför liten omfattning. Om medel genom ett sådant restitutionsförfarande, som nyss nämnts, kunde ställas till förfogande för främjande av den yrkesmässiga trädgårdsnäringens, skulle det helt säkert få väsentlig betydelse när det gäller att lösa frågor av den art som här ovan nämnts och därmed bli till stort gagn för hela näringens utveckling.

Som anföres i motionerna har frågan om restitution av denna skatt aktualiserats vid upprepade tillfällen under senare år genom framställningar till Kungl. Maj:t från odlarnas sammanslutningar och genom motioner i riksdagen. Restitution har emellertid icke kommit till stånd på grund av att man ansett det svårt att finna ett lätthanterligt sätt att administrera densamma.

Därest man för trädgårdsnäringens del vill tillämpa ett restitutionsförfarande liknande det som förekommer inom det yrkesmässiga fisket, erbjuder det emellertid ej några svårigheter att lösa de administrativa spörsmålen. Uppskattningen av de kvantiteter, å vilka restitution bör utgå, kan sålunda göras med minst samma grad av säkerhet som inom fisket, och fördelningen erbjuder ej heller några särskilda problem.

Lantbruksstyrelsen vill sålunda tillstyrka, att den yrkesmässiga trädgårdsnäringens i likhet med fisket och jordbruket tillerkännes rätt till restitution av skatt för bensin eller motorsprit, som använts inom näringens, samt att principbeslut härom skall fattas vid årets riksdag.

Beträffande det sätt på vilket underlag för beräkning av restitutionsbeloppet skall erhållas uttalar lantbruksstyrelsen, att den av motionärerna

anvisade vägen givetvis vore framkomlig. Den föreslagna årliga inventeringen kunde dock enligt styrelsen komma att medföra ej oväsentliga kostnader och svårigheter för hushållningssällskapen, särskilt i sådana län, där yrkesmässig trädgårdsodling förekom i större omfattning. Det syntes styrelsen sannolikt, att det komme att visa sig både enklare och säkrare att på grund av uppgifter från generalagenter om antalet försålda jordfräsar verkställa årliga beräkningar av i bruk varande dylika maskiner. Därigenom skulle det även bli lättare att åtskilja de bensindrivna jordfräsarna från dem, som drevs med motorfotogen. Styrelsen fortsätter sålunda.

Beräknas antalet jordfräsar på det sätt, som lantbruksstyrelsen nu angivit, kommer man visserligen ej att få någon exakt uppgift om antalet jordfräsar i varje särskilt län. Detta synes dock ej böra betraktas som någon nackdel, då man enligt styrelsens uppfattning ej bör eftersträva någon exakt fördelning av restitutionsmedlen mellan länen i förhållande till den inom varje särskilt län förbrukade kvantiteten motorbränsle. Man synes nämligen böra eftersträva att disponera medlen på det sätt, som är till största möjliga nytta för hela näringen, och de åtgärder, som böra vidtagas med stöd av medlen, äro otvivelaktigt till mycket stor del av sådan art, att deras verkan kommer att sträcka sig över betydligt vidare område än ett enstaka län.

Det årliga restitutionsbeloppet har av motionärerna beräknats till 448 000 kronor. Vid denna beräkning har man utgått från att antalet bensindrivna jordfräsar är omkring 4 000, den genomsnittliga bensinförbrukningen 350 liter per jordfräs och år och skatten 32 öre per liter. Beräkningen torde kunna godtagas såtillvida att den kan anses ge ett ungefärligt begrepp om storleken av de belopp det kan röra sig om. Det synes dock styrelsen önskvärt att en närmare undersökning härvidlag skall göras innan förslag om anvisande av medel framlägges. Bland annat synes böra uppmärksammas frågan om storleken av den genomsnittliga årliga bensinförbrukningen, då den av motionärerna angivna siffran synes vara i överkant.

Med hänsyn till att en så omfattande retroaktiv restitution, som motionärerna föreslagit, ur flera synpunkter måste inge betänkligheter ävensom till att riksdagen år 1955 avvisat framställningar om restitution förordar lantbruksstyrelsen, att den retroaktiva restitutionen icke skall gå längre tillbaka än till budgetåret 1955/56. Styrelsen anser det icke heller motiverat att på trädgårdsnäringens område införa samma anordning som beträffande fisket med såväl ett årligt anslag som en fond, utan borde de restituerade bensinskattmedlen i riksstaten uppföras som ett för ändamålet anvisat reservationsanslag. Anslaget syntes böra ställas till lantbruksstyrelsens disposition att användas för sådana gemensamma ändamål på trädgårdsnäringens område som styrelsen anfört i det föregående. Fördelningen av anslagsmedlen borde enligt styrelsen ske i samråd med representanter för de riksorganisationer inom näringen, vilkas medlemmar använde mindre trädgårdstraktorer eller jordfräsar.

I anslutning till det anförda tillstyrker lantbruksstyrelsen motionärernas förslag, att för budgetåret 1956/57 skall till trädgårdsnäringens förfogande ställas ett anslag å 100 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedel.

Därest förslaget att trädgårdsnäringen skall medges gottgörelse för av dess yrkesutövare erlagd bensinskatt vunne riksdagens bifall, syntes det styrelsen angeläget, att den avsedda verksamheten kunde påbörjas utan avvaktan på resultatet av den ytterligare utredning, som erfordrades för en exaktare beräkning av beloppet av ifrågakvarande bensinskatteerestitution.

Svenska vägföreningen anser, att så länge trädgårdsnäringen saknar en topporganisation och näringen därför icke i detalj kan redovisa, hur insatser för upplysningsverksamhet och propaganda för ekonomisk samverkan m. m. lämpligen bör ske, det syntes lämpligast att avvakta förslag från en sådan organisation. Föreningen erinrar i sammanhanget om att man vid olika tillfällen diskuterat även andra restitutioner. 1951 års utredning rörande beskattningen av motorfordonstrafiken skulle ha prövat dessa frågor, vilket emellertid icke skedde. Det syntes därför föreningen lämpligast att hela restitutionsfrågan prövades i ett sammanhang. På grund härav avstyrker föreningen bifall till den föreliggande framställningen.

Utskottets yttrande

Som ett led i strävandena att rationalisera driften och nedbringa produktionskostnaderna inom trädgårdsnäringen har under senare år anskaffats ett relativt stort antal mindre bensindrivna traktorer och jordfräsar. Restitution av den inom näringen erlagda bensinskatten kan för närvarande erhållas endast i begränsad utsträckning, nämligen i fråga om bensen, som användes för traktorer, nyttjade vid fältmässig odling av köksväxter och vid yrkesmässig fruktodling å jordbruksfastighet. I dylika fall sker restitutionen individuellt med tillämpning av bestämmelserna om återbäring av skatt å bensen, som förbrukats inom jordbruket. Däremot förekommer icke restitution för traktorer och andra redskap, som användes i exempelvis handelsträdgårdar och plantskolor.

I de föreliggande motionerna har upptagits frågan om restitution av skatt å bensen för motordrivna fordon och redskap, som användes inom trädgårdsnäringen. Sålunda yrkas i de likalydande motionerna I: 119 och II: 205 individuell restitution av bensinskatt för inom trädgårdsnäringen utnyttjade jordfräsar, vilkas motorstyrka överstiger fem hästkrafter, med ett belopp av 100 kronor per maskin och år samt för bensindrivna gummi-hjulstraktorer enligt de grunder som gäller för traktorer inom jordbruket. I de likalydande motionerna I: 118 och II: 164 hemställes om kollektiv restitution av skatt å bensen, som förbrukas inom trädgårdsnäringen, med ett schablonmässigt beräknat belopp av 75 kronor per jordfräs och år. Slutligen yrkas i de likalydande motionerna I: 316 och II: 474 att riksdagen måtte besluta att medge trädgårdsnäringen gottgörelse för av dess yrkesutövare erlagd bensinskatt i huvudsaklig överensstämmelse med vad som gäller inom fiskerinäringen.

Återbäring av erlagd bensinskatt förekommer, som av den ovan lämnade

redogörelsen framgår, bl. a. inom jordbruket och fiskerinäringen. Inom den förra näringsgrenen sker återbäringen individuellt med ett belopp av 325 kronor för år till ägare av bensindriven traktor, medan inom fisket återbäringen sker kollektivt, varvid restitutionsmedlen disponeras för gemensamma ändamål för fiskerinäringens främjande.

Frågan om restitution av skatt å bensin, som förbrukas inom trädgårdsnäringen, har tidigare vid flera tillfällen varit föremål för överväganden. Senast år 1955 hade riksdagen att taga ställning till ett motionsvis framställt yrkande om individuell restitution av skatt å bensin, som användes inom trädgårdsnäringen för drift av jordfräsar och liknande redskap. I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 23 avstyrkte bevillningsutskottet berörda yrkande och hänvisade därvid till svårigheten att på förevarande område införa en individuell restitutionsrätt, som uppfyllde rimliga krav på rättvisa och anpassning till administrativ lätthanterlighet. Dessutom påpekade bevillningsutskottet de svårigheter en sådan restitutionsform skulle förorsaka ur kontrollsynpunkt, med hänsyn till att jordfräsarna icke är underkastade registrering, samt svårigheten att bedöma vilka sökande som skulle vara berättigade att erhålla restitution. Bevillningsutskottet hade dock icke något att erinra mot att frågan om restitution av skatt å bensin, som förbrukas inom trädgårdsnäringen, blev föremål för överväganden vid den fortsatta utredningen av spörsmålen om restitution av bensinskatt.

Med hänsyn till att de genom bensinbeskattningen inflytande skattemedlen är avsedda att bidra till kostnaderna för vägväsendet anser utskottet att kompensation bör lämnas trädgårdsnäringen för de särskilda kostnader, som uppkommer till följd av beskattningen av bensin, nyttjad som drivmedel för näringsgrenens maskiner och redskap. Utskottet förordar sålunda, att sådan ändring vidtages i 5 § i 1929 års förordning om särskild skatt å bensin och motorsprit, att restitution må åtnjutas jämväl för bensin och motorsprit, som användes för framdrivande av inom trädgårdsnäringen nyttjade jordfräsar.

Utskottet upptager härefter till behandling frågan om i vilken form restitutionen bör ske. Av de skäl, som 1955 års bevillningsutskott anfört, anser sig utskottet icke kunna förorda en individuell restitution. Utskottet kan därför icke tillstyrka den restitutionsmetod, som föreslagits i de likalydande motionerna I: 119 och II: 205, och avstyrker därför nämnda motioner. Det i de likalydande motionerna I: 118 och II: 164 samt de likalydande motionerna I: 316 och II: 474 framlagda förslaget om införande av ett kollektivt restitutionsförfarande inom trädgårdsnäringen i huvudsaklig överensstämmelse med det, som för närvarande förekommer inom det yrkesmässiga fisket, synes däremot innebära en lämplig lösning av restitutionsfrågan för trädgårdsnäringens del. En sådan restitutionsform medför inga större olägenheter ur administrativ synpunkt och är därför att föredraga framför en individuell restitution. De medel, som genom ett dylikt restitutionsförfarande ställes till trädgårdsnäringens förfogande, kan dessutom antagas komma att på ett verksamt sätt utgöra ett stöd för näringsgrenen, som

kämpat med ekonomiska svårigheter alltsedan den internationella konkurrensen efter andra världskrigets slut ånyo och mera påtagligt börjat göra sig gällande. Utskottet tillstyrker sålunda att trädgårdsnäringen tillerkännes gottgörelse för av dess yrkesutövare erlagd bensinskatt efter i stort sett samma grunder som gäller för fiskerinäringen. Vid bifall till vad utskottet sålunda föreslagit torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtagna härav föranledd ändring i 1948 års kungörelse med tillämpningsföreskrifter till förenämnda förordning om särskild skatt å bensin och motorsprit.

Beträffande beräkningen av restitutionsbeloppet har i de likalydande motionerna I: 118 och II: 164 föreslagits, att beloppet skall beräknas schablonmässigt till 75 kronor per jordfräs och år. I de likalydande motionerna I: 316 och II: 474 har motionärerna framhållit, att underlag för beräkning av bensinskatten skulle kunna erhållas genom av hushållningssällskapen årligen verkställda inventeringar av jordfräsbeståndet hos yrkesträdgårdsodlarna. I sitt remissyttrande har lantbruksstyrelsen påpekat, att en sådan årlig inventering skulle komma att medföra icke oväsentliga kostnader och svårigheter i de län, där yrkesmässig trädgårdsodling förekommer i större omfattning. Lantbruksstyrelsen har i stället förordat, att årliga beräkningar av i bruk varande maskiner skulle göras genom inhämtande av uppgifter från generalagenterna om antalet försålda dylika maskiner. I sistnämnda motioner har det årliga restitutionsbeloppet uppskattats till 448 000 kronor. Några exakta uppgifter om antalet bensindrivna jordfräsar och deras drivmedelsförbrukning har emellertid icke lämnats i motionerna.

Till grund för återbäringen av den ordinarie bensinskatten inom fiskerinäringen ligger en av hushållningssällskapen gjord inventering grundad på uppgifter från yrkesfiskarna om den årliga bensinförbrukningen. Anslagsmedlen utbetalas och disponeras av fiskeristyrelsen för gemensamma åtgärder till främjande av fiskarnas lokala intressen efter beräkningar rörande bensinförbrukningen inom varje län. Inom trädgårdsnäringen torde det emellertid vara angeläget, att näringsgrenens allmänna behov tillgodoses. Någon fördelning av restitutionsmedlen mellan länen i förhållande till den inom varje län förbrukade kvantiteten motorbränsle synes på grund härav icke böra ske. Utskottet ansluter sig till vad lantbruksstyrelsen föreslagit beträffande metoden för framräkande av det årliga restitutionsbeloppet. I detta sammanhang vill utskottet särskilt framhålla nödvändigheten av att en noggrann avgränsning göres till de jordfräsar, som användes inom den yrkesmässiga trädgårdsodlingen, så att exempelvis icke sådana maskiner, som är i bruk inom kommunala parkanläggningar o. d., medtages vid beräkningen av underlaget för restitutionen. Uppgifter om i vilken omfattning jordfräsarna finns kvar i de ursprungliga köparnas ägo samt om maskinernas livslängd och bensinförbrukning synes lämpligast kunna erhållas genom av lantbruksstyrelsen i samråd med statens maskin- och redskapsprovningstanstalter stickprovsvis företagna undersökningar inom näringens olika produktionsgrenar och med ledning av de från generalagenterna införskaffade uppgifterna å försålda maskiner och köpare till dessa.

En på sådant sätt gjord beräkning av restitutionsbeloppets storlek kan uppenbarligen endast bli ungefärlig. Någon anledning att reducera det framräknade restitutionsbeloppet med hänsyn till att detsamma möjligen genom en på angivet sätt gjord uppskattning kan antagas komma att bli för högt synes dock icke föreligga, eftersom bensin även användes inom trädgårdsnäringen till andra ändamål. Av det ovan anförda framgår, att utskottet icke är berett att på föreliggande material taga ställning till frågan om storleken av det belopp, som bör restitueras till trädgårdsnäringen. En närmare utredning härom efter angivna riktlinjer är därför erforderlig, innan förslag om anvisande av medel till bensinskatterestitutionen förelägges nästa års riksdag.

Beträffande dispositionen av restitutionsmedlen har motionärerna i de likalydande motionerna I: 118 och II: 164 anført, att medlen borde samlas i en fond att förvaltas av lämpligt organ inom trädgårdsnäringen och användas till produktionsfrämjande åtgärder. I de likalydande motionerna I: 316 och II: 474 har föreslagits, att trädgårdsnäringen årligen skulle tillföras ersättning för av dess yrkesutövare erlagd bensinskatt genom ett under nionde huvudtiteln upptaget anslag att avräknas mot automobilskattemedel, att till en särskild fond för trädgårdsnäringens främjande av automobilskattemedel skulle avsättas ett belopp, motsvarande den bensinskatt, som beräknas ha erlagts vid användning av jordfräsar inom trädgårdsnäringen, sedan dylika maskiner mer allmänt kom i bruk efter andra världskriget, samt att sistnämnda fond i avvaktan på definitiv reglering av de belopp, som skulle tillföras densamma i avräkning för budgetåret 1956/57, skulle tillföras ett belopp av 100 000 kronor.

I likhet med lantbruksstyrelsen anser utskottet att en så omfattande retroaktiv restitution, som den motionärerna i de sistnämnda motionerna föreslagit, icke bör ifrågakomma. Svårigheten att i efterhand framräkna restitutionsbeloppet och det förhållandet, att riksdagen tidigare vid flera tillfällen ansett sig böra avvisa gjorda framställningar om restitution, talar för att en begränsning av den retroaktiva restitutionen bör ske. Utskottet anser att trädgårdsnäringen bör medgivas gottgörelse för erlagd skatt å sådan bensin, som av trädgårdsodlarna förbrukats från och med den 1 juli 1955.

På sätt förordas i de likalydande motionerna I: 316 och II: 474 bör de bensinskattmedel, som retroaktivt återbäres till trädgårdsnäringen, tillföras en särskild fond för näringens främjande efter samma principer, som gäller för fiskerinäringens bensinskattfond. Liksom motionärerna anser utskottet, att det tills vidare bör tillkomma lantbruksstyrelsen att i samråd med av Kungl. Maj:t utsedda representanter för trädgårdsnäringen förvalta fonden och fördela fondmedlen. Det torde i övrigt få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela de närmare föreskrifter, som erfordras för fondmedlens förvaltning.

De årliga restitutionsmedlen bör uppföras på ett anslag under nionde huvudtiteln, att avräknas mot automobilskattemedlen. Medlen bör ställas

till lantbruksstyrelsens disposition, varefter det bör ankomma på styrelsen att i samråd med representanter för trädgårdsnäringen besluta om medlens användning till av riksdagen godkända ändamål. Berörda representanter för trädgårdsodlarna torde böra utses av Kungl. Maj:t.

I motionerna har även berörts frågan om de ändamål, som bör tillgodoses med restitutionsmedlen. Som exempel på sådana ändamål har anförts åtgärder för upplysningsverksamhet och i avsättningsbefrämjande syfte, inrättandet av specialkonsulenttjänster och trädgårdslaboratorier samt forsknings- och försöksverksamhet, vartill statliga bidrag eller garantilån icke utgår.

Som utskottet ovan framhållit synes de åtgärder, som inom trädgårdsnäringen bör vidtagas med användning av de restituerade bensinskattemedlen, vara av mer allmän karaktär. De ändamål, som i främsta rummet bör främjas, torde närmast kunna jämföras med dem, som fiskerinäringens bensinskattfond är avsedd att understödja. Den grundläggande principen för medlens användning bör därför vara att sådana ändamål i första hand skall tillgodoses, för vilka anslag å riksstaten icke kan påräknas och vilka är av påtaglig praktisk betydelse för näringen. Lantbruksstyrelsen bör i samband med sina äskanden av medel till bensinskatterestitutionen för budgetåret 1957/58 inkomma med närmare förslag till sådana ändamål, vartill såväl fondmedlen som de årliga restitutionsmedlen skall användas.

Med hänsyn till det föreliggande behovet av ekonomiskt stöd åt trädgårdsodlarna finner utskottet i likhet med motionärerna i de likalydande motionerna I: 316 och II: 474 det angeläget att bensinskattemedel — utan avvaktan på resultatet av den utredning, som erfordras för en mer noggrann uppskattning av restitutionsbeloppets storlek — snarast ställes till trädgårdsnäringens förfogande för att användas till därmed avsedda ändamål. Av vad tidigare anförts framgår, att de medel, som bör återbäras till trädgårdsnäringen för erlagd bensinskatt, uppgår till relativt stora belopp. Utskottet tillstyrker därför motionärernas förslag att för budgetåret 1956/57 till trädgårdsnäringens förfogande ställes ett anslag av 100 000 kronor att senare avräknas mot de för fondbildningen avsedda restitutionsmedlen. Anslaget synes böra uppföras under nionde huvudtiteln och avräknas mot automobilskattemedlen. På sätt utskottet ovan förordat föreslås vidare, att anslaget ställes till lantbruksstyrelsens disposition att av styrelsen fördelas i samråd med representanter för trädgårdsnäringens organisationer. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att utse berörda representanter. Beträffande de ändamål, som bör tillgodoses med medel ur anslaget, föreslår utskottet slutligen, att ifrågavarande medel användes till stöd åt trädgårdslaboratorier, vilkas verksamhet riksdagen tidigare icke ansett böra komma i åtnjutande av statsbidrag, samt till tillfälliga försöks- och forskningsuppgifter på trädgårdsnäringens område.

Utskottets hemställan

Under återopropande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A. att riksdagen måtte i anledning av de likalydande motionerna I: 118 och II: 164 ävensom de likalydande motionerna I: 316 och II: 474 besluta

1) att medgiva trädgårdsnäringen gottgörelse för av dess yrkesutövare erlagd bensinskatt från och med den 1 juli 1955 i överensstämmelse med de grunder, som utskottet förordat i det föregående;

2) att den intill utgången av budgetåret 1956/57 inom trädgårdsnäringen erlagda bensinskatten tillföres en särskild fond att avräknas mot automobilskattemedlen;

3) att antaga följande såsom *utskottets förslag* betecknade

Förslag

till

förordning angående ändrad lydelse av 5 § förordningen den 3 maj 1929 (nr 62) om särskild skatt å bensin och motorsprit

Härigenom förordnas, att 5 § förordningen den 3 maj 1929 om särskild skatt å bensin och motorsprit¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

Gällande lydelse

Restitution av skatt, som i denna förordning avses, må åtnjutas:

a) för bensin — — — svensk frihamn;

b) för bensin eller motorsprit, som med eller utan tillsats av annat ämne användes för framdrivande av tåg eller fordon å järnväg eller av luftfartyg, härunder inbegripet start av icke motordrivet flygplan, eller av motorbåt vid yrkesmässigt utövande av fiske;

c) för bensin — — — framföres; samt

Utskottets förslag

Restitution av skatt, som i denna förordning avses, må åtnjutas:

a) för bensin — — — svensk frihamn;

b) för bensin eller motorsprit, som med eller utan tillsats av annat ämne användes för framdrivande av tåg eller fordon å järnväg eller av luftfartyg, härunder inbegripet start av icke motordrivet flygplan, eller av motorbåt vid yrkesmässigt utövande av fiske *eller av inom trädgårdsnäringen nyttjade jordfräsar*;

c) för bensin — — — framföres; samt

¹ Senaste lydelse, se 1955:65.

² *Bihang till riksdagens protokoll 1956. 7 saml. 2 avd. Nr 1*

Gällande lydelse

Utskottets förslag

d) för bensin, — — — än motor-
drift.

Vid restitution — — — belöpande
tullen.

d) för bensin, — — — än motor-
drift.

Vid restitution — — — belöpande
tullen.

Denna förordning skall äga tillämpning från och med den 1 juli 1955.

4) att för senare avräkning mot den under punkt 2) här-
ovan omförmälda fonden till *Gottgörelse till trädgårdsnä-
ringen för av dess utövare erlagd bensinskatt* för budget-
året 1956/57 anvisa ett anslag av 100 000 kronor att avräk-
nas mot automobilskattemedlen;

B. att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till
känna vad utskottet i övrigt anfört i anledning av de lika-
lydande motionerna I: 118 och II: 164 samt de likalydande
motionerna I: 316 och II: 474;

C. att de likalydande motionerna I: 118 och II: 164 även-
som de likalydande motionerna I: 316 och II: 474, i vad de-
samma icke besvarats under A och B här ovan, icke måtte
föranleda någon riksdagens åtgärd;

D. att de likalydande motionerna I: 119 och II: 205 icke
måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 20 april 1956

På sammansatta bevillnings- och jordbruksutskottets vägnar:

FILIP KRISTENSSON

Närvarande

från *bevillningsutskottet*:

herrar Kristensson i Osby, Gustaf Elofsson*, Snygg, Söderquist, Niklas-
son, Sundström*, Nilsson i Svalöv, Brandt*, Allard* och Oscar Carlsson;

från *jordbruksutskottet*:

herrar Anderberg, Hansson, Jacobson i Vilhelmina, Jonsson i Strömsund,
Pettersson i Dahl, Sköld*, Mossberger, Yngve Nilsson, Rimås* och Nilsson i
Lönsboda.

* Icke närvarande vid justeringen av utlåtandet.

Reservation

av herrar *Sköld, Sundström, Anderberg, Jacobson* i Vilhelmina, *Brandt, Jonsson* i Strömsund, *Allard, Snygg, Mossberger* och *Oscar Carlsson*, vilka anfört följande.

»Det förslag i ämnet, som utskottsmajoriteten framlagt, kan vi icke biträda. Förslaget innebär, att riksdagen skall fatta principbeslut om kollektiv återbäring av bensinskatt till trädgårdsnäringen trots att utredning saknas beträffande härvidlag så avgörande faktorer som metoden för framräknande av det årliga restitutionsbeloppet samt storleken av detsamma. Det torde t. o. m. vara omöjligt att bedöma om den av utskottsmajoriteten rekommenderade metoden över huvud taget går att använda. Uppgifterna om antalet i trädgårdsnäringen använda jordfräsar skall nämligen enligt denna lämnas av firmor som saknar uppgiftsskyldighet och som icke heller kan ställas till ansvar för lämnandet av oriktiga uppgifter. Vilka försålda fräsar som redan nedskrotats eller användes annorstädes än i trädgårdsnäringen kan dessa firmor inte upplysa om, ej heller i vilken omfattning fräsar omställts till annat bränsle än bensin. Uppgiften härom skall enligt majoritetens mening införskaffas av lantbruksstyrelsen i samråd med statens maskin- och redskapsprovninganstalter. Vilka konsekvenser detta kan medföra för dessa statliga organ ur kostnads- och administrativ synpunkt finnes ingen utredning om. Under alla omständigheter lär metoden icke bli mindre betungande än den av motionärerna föreslagna, vilken enligt lantbruksstyrelsen skulle komma att medföra ej oväsentliga kostnader och svårigheter i de län, där yrkesmässig trädgårdsodling förekommer i större omfattning.

Vidare innebär utskottsmajoritetens förslag retroaktiv återbäring av skatt å sådan bensin som trädgårdsodlarna förbrukat fr. o. m. den 1 juli 1955. Enligt vår uppfattning bör sådan retroaktiv återbäring icke komma i fråga då möjligheter torde saknas att med någon grad av säkerhet framräkna det belopp, som i så fall skall restitueras.

Fördelningen av såväl det retroaktivt återburna beloppet som de årliga restitutionsmedlen skall enligt utskottsmajoritetens förslag ske genom beslut av lantbruksstyrelsen i samråd med representanter för trädgårdsnäringen. Dessa representanter föreslås med andra ord skola delta i styrelsens handläggning och beslut i ifrågavarande ärenden. Ett dylikt administrativt förfarande, som icke överensstämmer med det tillvägagångssätt som tillämpas vid fördelningen av de till fiskerinäringen restituerade bensinskattmedlen, lär icke ha motsvarighet inom svensk förvaltning. Härtill kommer att trädgårdsnäringen f. n. saknar topporganisation, varför möjlighet icke föreligger att till representanter utse personer som kan företräda hela näringsgrenen.

Det torde vara ofrånkomligt, att en kollektiv återbäring av bensinskatt till trädgårdsnäringen får förbindas med ett noggrant angivande av de ända-

mål, vartill de restituerade medlen skall användas. Med nödvändighet måste, liksom även utskottsmajoriteten framhållit, fordras att dessa ändamål icke är sådana, till vilka statsmedel i annan form användes. I annat fall uppstår en sammanblandning av medelsanvisningar som medför bristande överskådlighet ur redovisnings- och revisionssynpunkt. Vidare får användningen av de restituerade medlen icke leda till sådana konsekvenser, att nya anspråk på statsverket därigenom uppkommer för t. ex. pensionering av personal, underhåll och upprustning av institutioner o. s. v. Att använda återburen bensinskatt till anställande av personal torde över huvud taget vara olämpligt. De ändamål, som i motionerna och i lantbruksstyrelsens yttrande föreslagits, fyller icke dessa krav. Utskottsmajoriteten har ej heller tilltrött sig att lämna förslag till medlens användning. Man förordar sålunda att en kollektiv återbäring av bensinskatt skall beslutas utan att veta vartill medlen skall användas. Den frågan förutsätter man skall komma i efterhand efter utredning. Majoriteten går emellertid ytterligare ett steg och förordar att 100 000 kronor förskottsvis upptages i riksstaten för nästa år. Dessa medel föreslås delvis skola användas för stöd av trädgårdslaboratorier, ett ändamål som knappast kan vara lämpligt med hänsyn till det ansvar för dylika institutioners bestånd ett sådant beslut skulle komma att innebära. Att för övrigt nu anslå medel för icke förberedda forskningsuppgifter kan knappast vara så trängande att det bör ske utan att hela denna återbäringsfråga blivit utredd. Att utredningen är nödvändig innan frågan kan lösas bestyrkes av majoriteten själv, som på alla väsentliga punkter hänskjuter avgörandet till kommande utredningar. Under sådana omständigheter är det rimligt att utredningsresultaten avvaktas innan principbeslut meddelas. Det bör vara en rimlig fordran, att riksdagen vet innehållet i beslut som fattas. Liksom bevillningsutskottet vid 1955 års riksdag finner vi därför att frågan om återbäring av skatt å bensin, som förbrukas inom trädgårdsnäringen, bör bli föremål för överväganden vid den fortsatta utredningen av spörsmålen om restitution av bensinskatt.

Med stöd av det anförda hemställer vi,

att motionerna I: 118 och II: 164, I: 119 och II: 205 samt I: 316 och II: 474 icke må av riksdagen bifallas.»